

บันทึก

เรื่อง ที่ดินศูนย์ราชการจังหวัดยโสธร

กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๔๐๕/๓๕๘๑๑ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๒๒ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นเรื่องที่ดินศูนย์ราชการ จังหวัดยโสธร โดยมีข้อเท็จจริงว่า กรมอัยการได้ขอให้กรมธนารักษ์รับรายการสิ่งปลูกสร้าง บ้านพักอัยการจังหวัดผู้ช่วย จังหวัดยโสธร ขึ้นเป็นที่ราชพัสดุ โดยชี้แจงว่า บ้านพักดังกล่าวปลูก สร้างอยู่บนที่ดินศูนย์ราชการ ซึ่งเป็นที่ดินขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกรมธนารักษ์ได้ ตรวจสอบหลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับที่ดินแปลงที่ใช้เป็นศูนย์ราชการจังหวัดยโสธรแล้ว ปรากฏว่า ที่ดินแปลงนี้ทางราชการได้มาโดยการเกณฑ์แรงราษฎรตากถางเพื่อทำสนามบินเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ มีเนื้อที่ ๙๓ ไร่ แต่เนื้อที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่จะทำสนามบิน ทางราชการจึงได้ครอบครองไว้เพื่อใช้ ประโยชน์ในราชการ ต่อมาจังหวัดอุบลราชธานีได้รายงานกระทรวงมหาดไทยขอขึ้นทะเบียนเป็น ที่ราชพัสดุของกรมการปกครอง แต่กระทรวงมหาดไทยได้นำที่ดินแปลงนี้ไปขึ้นทะเบียนเป็น ทรัพย์สินส่วนจังหวัด เมื่อปี ๒๕๑๐ กระทรวงการคลังมีความเห็นว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ราชพัสดุ การที่กระทรวงมหาดไทยนำที่ดินไปขึ้นทะเบียนเป็นทรัพย์สินส่วนจังหวัดน่าจะเป็นการไม่ถูกต้อง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้ พิจารณาปัญหาดังกล่าวเห็นว่า ในการขึ้นทะเบียนทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินส่วนจังหวัดนั้น ตาม ข้อ ๔ แห่งระเบียบทรัพย์สินส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้กำหนดไว้ว่า “ทรัพย์สินส่วนจังหวัด หมายความว่า ทรัพย์สินที่จังหวัดหามาได้โดยตรงและไม่ต้องส่งเป็นรายได้ของแผ่นดิน และให้รวม ตลอดถึงทรัพย์สินซึ่งจะได้มีกฎหมายระบุไว้ว่าเป็นทรัพย์สินส่วนจังหวัด” และข้อ ๖ แห่งระเบียบ ดังกล่าวกำหนดว่า

“ข้อ ๖ การได้มาซึ่งทรัพย์สินส่วนจังหวัด จะกระทำดังต่อไปนี้

ก. การซื้อสิ่งหรือทรัพย์สินต้องปฏิบัติตามระเบียบการจัดหาพัสดุของราชการส่วน จังหวัดของกระทรวงมหาดไทยโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบนี้และจะกระทำเมื่อ คณะกรรมการการคลังของสภาจังหวัดเห็นชอบด้วย

ข. การซื้อสิ่งหรือทรัพย์สินให้ปฏิบัติตามระเบียบการจัดหาพัสดุของราชการส่วน จังหวัดของกระทรวงมหาดไทย

ค. เมื่อมีผู้อุทิศให้”

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าที่ดินบริเวณศูนย์ราชการแห่งนี้ได้มาจากการเกณฑ์ แรงงานราษฎรตากถางเพื่อจัดทำเป็นสนามบิน หากแต่เนื้อที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์ ดังนั้น อำเภอยโสธร จังหวัดอุบลราชธานี จึงได้สงวนไว้เพื่อใช้ในราชการมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๘ ซึ่งขณะนั้นเป็น สมัยสมบูรณาญาสิทธิราช ที่ดังกล่าวจึงเป็นที่หลวง เพราะเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน ที่ดินบริเวณ

ศูนย์ราชการแห่งนี้ ทางจังหวัดมิได้จัดซื้อหาโดยตรง อีกทั้งไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายระบุไว้ว่าเป็นทรัพย์สินส่วนจังหวัด ดังนั้น ที่ดินแปลงดังกล่าวจึงไม่เข้าหลักเกณฑ์เป็นทรัพย์สินส่วนจังหวัด ตรงกันข้ามกลับปรากฏว่าได้มีพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ ๖๕/๕๐๗ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ.๒๔๖๔ ว่า “เห็นสมควรรวบรวมบรรดาที่ดินของหลวงในกระทรวงต่าง ๆ มาขึ้นทะเบียนราชพัสดุไว้ทางกระทรวงพระคลัง ฯ เสียทางเดียว เพื่อปกครองให้เป็นหลักฐานสืบไป” และตามระเบียบการปกครองและจัดประโยชน์ที่ดินสิ่งปลูกสร้างราชพัสดุ พ.ศ.๒๔๘๕ ข้อ ๓^๑ กำหนดไว้ว่าที่ราชพัสดุนั้นหมายถึงที่ดินซึ่งรัฐบาลปกครองใช้ราชการอยู่หรือสงวนไว้ใช้ราชการภายหลัง และต่อมาได้มีการตรากฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุนั้น คือ พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ.๒๔๑๘ ซึ่งมาตรา ๑๑ ได้บัญญัติว่า “บรรดาที่ราชพัสดุที่กระทรวง ทบวง กรมได้มาโดยกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือโดยการแลกเปลี่ยนกรรมสิทธิ์กับเอกชนหรือโดยประการอื่น ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้โอนมาเป็นของกระทรวงการคลัง”

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) จึงเห็นว่า ที่ดินบริเวณศูนย์ราชการจังหวัดยโสธรที่ได้มาโดยการเกณฑ์แรงงานราษฎรจากทางเพื่อทำสนามบินเมื่อ พ.ศ.๒๔๖๘ ไม่เป็นทรัพย์สินส่วนจังหวัด แต่เป็นที่ราชพัสดุตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุพ.ศ.๒๔๑๘

(ลงชื่อ) อมร จันทรมบูรณ์

(นายอมร จันทรมบูรณ์)

รองเลขาธิการ ฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๖๒

^๑ ข้อ ๓ ตามระเบียบการนี้ คำว่า “ที่ดินราชพัสดุ” หมายความว่า

(๑) ที่ดินซึ่งรัฐบาลปกครองใช้ราชการอยู่ หรือสงวนไว้ใช้ราชการภายหลัง และรัฐบาลได้เข้าปกครองจัดประโยชน์แล้ว นอกจากที่ดินในความปกครองกรมรถไฟ ทางหลวง ในความปกครองกรมโยธาเทศบาล และทรัพย์สินของจังหวัดตามมติคณะรัฐมนตรี

(๒) ที่สาธารณประโยชน์เล็กใช้ เช่น คู คลอง ถนน ทางหลวงต่าง ๆ ซึ่งมีใช้เพื่อการสาธารณประโยชน์แล้ว

ที่ดินราชพัสดุต้องสำรวจส่งขึ้นทะเบียนทางกระทรวงการคลังทั้งสิ้น